

12.09.2023

Група №24

Урок 4

Тема уроку: Риторична фігура як засіб мовного вираження

Мета уроку: повторити, систематизувати, закріпити, знання, уміння і навички учнів з теми; підвищити інтерес до предмета, активізувати діяльність учнів, стимулювати різні види спілкування; розвивати мовлення учнів, прагнення до збагачення словникового запасу учнів; виховувати толерантне ставлення, любов до рідної мови.

Риторичні фігури (від грец. ῥήτωρ ‘оратор’ та лат. figura ‘зовнішній вигляд, образ, фігура’) — у вузькому значенні — фігури мовлення, побудовані на словесних зворотах, що мають умовно-діалогічний характер:

риторичні звертання, запитання, заперечення, оклик.

У широкому значенні — синонім до понять фігури мови, стилістичні фігури — засіб підсилення емоційної впливовості художньої та ораторської мови, побудований на застосуванні синтаксичних конструкцій, відмінних від порядку слів, узвичаєного даною мовою. Стилiстичнi фiгури включають тропи i власне стилістичні фігури.

Риторичне звертання

Риторичні звертання — це звертання до абстрактних понять, неживих предметів або відсутніх людей як до присутніх:

Благословенна будь, моя незаймана дівице Десно... Далека красо моя!

Щасливий я, що народився на твоєму березі" (О. Довженко).

Земле рідна!

Мозок мій світліє,

І душа ніжнішою стає,

Як твої сподіванки і мрії

У життя вливаються моє.

(В. Симоненко)

Риторичне запитання

Риторичні запитання — це такі запитання, які не вимагають відповіді.

Вони зосереджують увагу на питанні, про яке йдеться у творі, наприклад:

Хто може випити Дніпро,

Хто властен виплескати море,

Хто наше золото-серебро

Плугами кривди переоре?

Хто серця чистого добро

Злобою чорною поборе?

(М. Рильський)

Риторичне заперечення

Риторичні заперечення мають форму відповіді на вірогідне припущення, думку уявного співрозмовника:

Ні, друже мій, не та родина!

Сучасна пісня — не перина.

(І. Франко)

О недаремно, ні, в степах гули гармати.

(В. Сосюра)

Ніхто твоїх не заперечить прав.

(М. Зеров)

Риторичний оклик

Риторичний оклик або риторичний вигук — риторична фігура, окличне речення, яке служить для образного вираження якогось сильного почуття — радості, захоплення, гніву, відчаю тощо:

Вставай, хто живий, в кого думка повсталала!

Година для праці настала!

(Леся Українка)

Весна і молодість! Ну що є краще в світі!

Такої, як у нас, нема ніде весни!

Рожевим цвітом радісно залиті

шумлять сади, і сонце п'ють лани.

(В. Сосюра)

О, що за туга розум мій опала!

Яка крізь серце потекла Каяла,

Що за чуття на серце налягло!

(М. Зеров)

Риторичний оклик має підкреслено-емоційний характер і вводить переважно з метою затримати або посилити увагу на якомусь з аспектів зображуваного, за механізмом створюваного смислового ефекту він нагадує риторичне питання, але власно питання не ставиться.

Риторичне ствердження

Риторичні ствердження — фігури, які підкреслюють незаперечність сказаного автором. Наприклад:

Так! Я буду крізь сльози сміятись.

(Леся Українка)

Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту

tanita.yar2018@gmail.com

У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку.